1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 238. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ГРУДНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 18, 1963 No. 238. VOL. LXX.

ПАЛАТА ПРОТИ ҐАРАНТІЙ КРЕДИТІВ ДЛЯ СОВЄТІВ

ПАЛАТА СХВАЛИЛА $2.8 БІЛЬЙОНІВ НА ЗАКОРДОННУ ДОПОМОГУ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 16-го грудня ухвалила на закордонну допомогу суму $2 800 000 000, на $1 700 000 000 менше, як в січні цього року вимагав президент Кеннеді. Крім того Палата несподівано створила для уряду ще одну важливу трудність, ухваливши заборону для уряду давати ґарантії за вивезену до комуністичних країн пшеницю. Якщо ця заборона буде втримана на спільній конференції, складеній із сенаторів і конґресменів, то це буде кінець переговорів, які ведуться між американцями й совєтськими представниками в справі продажу пшениці СССР. Кілька мінут після схвалення зменшеної суму на допомогу закордонові президент Джайсон назвав рішення Палати Репрезетантів „політикою слабости та відступу", яка то політика значно зменшує нашу безпеку. Президент гостро виступив проти щораз то більшої тенденції в Конґресі обмежувати свободу рухів виконної частини уряду за допомогою „твердих законів". Палата прийняла законопроєкт про зменшення допомоги більшістю 249 до 135 голосів. Провід демократів в Конґресі навіть не пробував збільшити суму на закордонну допомогу, але для нього несподіванкою було те, що Палата схвалила, щоб уряд не давав ґарантій за продаж до СССР чи інших комуністичних країн збіжжя. Цей закон прийнято більшістю 218 до 169 голосів. Сенат відкинув був такий самий внесок. Тепер уряд сподівається, що спільна конференція змінить цю ухвалу Палати, за що дбатимуть представники Сенату. Президент Джансон гостро виступив проти цього рішення Палати, кажучи, що не можна припинити поширювання комунізму самими тільки промовами. До росту волі в світі це не вистачає. Рішення Палати є, на думку Президента, виявом слабости і відступом із позицій, зайнятих проти комунізму. Джансон казав, що зменшення видатків на закордонну допомогу не можна виправдувати „потребами нашої безпеки, фінансової сили нашої країни ані становищем наших громадян". Трудноші при ухвалюванні видатків на закордонну допомогу в останніх роках виникають тому, що серед членів Конґресу починає переважати думка про недоцільність видавати високі суми, з яких немає тієї користи, яка повинна бути. Недавно, бо в березні цього року окрема Комісія під проводом генерала Лушіюша Д. Клея, ствердила, що „ЗДА стараються допомагати забагатьом і забагато". Конґресмен - республіканець з Іллиной Пол Фіндлі поставив внесок, щоб уряд не давав ґарантій за те збіжжя, що продається комуністам, бо немає жадного виправдання те, щоб американські платники податків були наражені на втрати, коли б комуністичні уряди не заплатили за те зерно, яке вони закупили в цій країні. Палатна більшість була проти урядових ґарантій.

В Болівії звільнено 17-ох закладників, в тому 4-ох американців

Ля Паз. — 16-го грудня болівійські гірники звільнили після 10-ох днів 17-ох закладників, між якими є 4 американці, яких вони тримали, домагаючися звільнення з тюрми двох робітничих провідників - комуністів. При звільненні присутні були лівий віце - прем'єр Болівії Хуан Антезана і Рохас із Ля Пазу та американський консул із Ля Пазу — Чарлз Томас. Всі вони виконали важку місію, а саме переконали гірників в тому, щоб звільнити закладників, а уряд за те обіцяв відкликати 4 000 війська, яке стояло в околиці копальні в Катаві. Але уряд не погодився звільнити заарештованих комуністів, Ірінея Піментеля та Федеріка Ескобара. Жінки цих комуністичних робітничих провідників закликали робітників не пошкодити на здоров'ї закладників. Президент Джансон видав зарядження, щоб американські закладники могли бути на Різдво вдома у ЗДА.

В Ню Йорку вшановано концертом пам'ять Митрополита А. Шептицького

Ню Йорк. — Заходами хору ім. Митрополита Андрея Шептицького під управою проф. Романа Левицького, відбувся тут минулої неділі, 15 грудня 1963, святочний концерт, присвячений пам'яті великого Митрополита Андрея Шептицького, якого беатифікаційний процес саме відбувається у Ватикані. Названий хор проспівав М. Вербицького „Царю Небесний", Д. Бортнянського „Блаженний муж", А. Гнатишина „Вірую", „Через поле" і „Бог народився", о. О. Кишакевича і І. Недільського „Коли втомлений", М. Гайворонського „Дума", К. Стеценка „На Іорданській річці" і на закінчення церковний гимн „Боже послухай благання". Хором, як згадано, диригував його мистецький керівник й знавець церковної музики, проф. Роман Левицький. Солістами були пані: Христина Карпевич, Марія Марко, Анна Король, Христина Боднар, Ольга Пастернак, та панове: Олег Богачевський, Євген Макар і Богдан Хабурський. Святочну промову виголосив о. д-р Мелетій Соловій, а спогади про царського в'язня, Митрополита А. Шептицького, з 1917-1918 років прочитав колишній секретар Митрополита о. проф. Іриней Готра, який недавно, через Польщу, вернувся з совєтського заслання. Ольга Кириченко-Шуган віддеклямувала вірш Б. Лепкого „В храмі св. Юра". Концерт належав до одних з найбільш вдалих цього року. Публіка, яка виповнила велику залю авдиторії школи св. Юра, тепло зустрічала всі точки концерту.

ПРЕЗ. Л. ДЖАНСОН ЗАПЕВНЯЄ ОБ'ЄДНАНИМ НАЦІЯМ ПОВНУ ПІДТРИМКУ АМЕРИКИ В ЗМАГАННІ ДО ПЕВНІШОГО І ЛІПШОГО СВІТУ

През. Линдон Джансон

Об'єднані Нації. — У вівторок 17 грудня в полудневих годинах, як це число „Свободи" вже буде на пресі, перед Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй має виступити президент З'єдинених Держав Линдон Б. Джансон. У переданих для преси наперед інформаціях про цей виступ президента Джансона заповідається, що він заявить повну підтримку Америки Об'єднаним Націям у змаганні до певнішого і ліпшого світу, що віддавна є мрією людського роду. Зустрічаємось в часі жалоби — сказано в промові президента Джансона — як Америка втратила свого президента, а світ свого лідера Джана Ф. Кеннеді. Проте, жалоба не повинна вбивати тих надій, що були зв'язані з президентом Кеннеді, бо скритовбивча куля вбила людину, але не вбила цілей її життя. Америка далі змагатиме до такого майбутнього, в яке вірив президент Кеннеді. Америка вірить в законність і справедливість. Об'єднані Нації ще не досягнули всіх своїх цілей, але вони збільшилися своїм числом і своєю повагою, а їх успіхи є більші, ніж невдачі. Багато колоніяльних народів вже здобули свою незалежність і здобудуть її також і ті, що її ще не мають. Перегони в збросні не є сьогодні вже такі, як були недавно, краще наладнано співпрацю між поодинокими націями і принципи законности перемагають. Є ще багато всіляких конфліктів між великими і малими націями, ще існує колоніялізм, але вже також існує бажання говорити і порозумíватись. Головне, аби всі виконували свої обов'язки. Жадна поодинока система не може опанувати всіх. Президент Джансон пригадує „мирну революцію" в Америці за часів президента Рузвелта 30 років тому. Подібна мирна революція потрібна сьогодні в світі. Виконуючи доручення президента Кеннеді та відбуваючи поїздку по країнах Африки й Азії та Европи, президент Джансон сам бачив багато людської нужди, до голоду включно. Треба змагати до поліпшення. Він не говорить про накидування іншим народам способу життя, але їм треба допомогти здобути ліпше життя. Це й є ціллю Америки й вона виконає свою частину зобов'язань, коби свою частину виконали також інші.

До найбільших проблем сьогоднішнього світу належать: збереження миру, закінчення холодної війни, контроля збросніь та боротьба проти поневолення, голоду й нужди. Вже сьогодні можна твердити, що світ стає ліпший та що ліпші є вигляди на майбутнє. З такими надіями та з вірою в Бога зустрічає Америка і багато націй світу Новий Рік. Президент Джансон закінчує свій виступ подякою всім націям та їх репрезентантам за участь у жалобі американського народу по втраті президента Кеннеді та спільною для всіх надією на певніший, кращий світ у майбутньому.

Президент Джансон мав приїхати до Об'єднаних Націй безпосередньо з летовища. Після виступу в Об'єднаних Націях, президент Джансон, разом з президентом Генеральної Асамблеї, генеральним секретарем Об'єднаних Націй, головами та членами багатьох представництв в Об'єднаних Націях мав бути гостем на обіді, влаштованому американською делеґацією в ОН під проводом амбасадора Стівенсона в готелі Валдорф-Асторія, опісля мав ще мати зустріч з пресою та ще того самого дня повернутись назад до Вашингтону.

КАСІД обороняє справу пам'ятника Т. Шевченка у Вашингтоні

Ню Йорк. — До багатьох голосів в обороні справи пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні, проти якого веде тепер акцію газета „Вашингтон Пост" долучився минулої п'ятниці, 13-го грудня, голос КАСІД — Конференції Американців Центрального і Східнього Европейського Походження, що об'єднує репрезентації американських громадян албанського, болгарського, чеського, словацького, естонського, угорського, лотишського, литовського, польського і українського походження. У двох листах, одному до редактора „Вашингтон Пост" Джеймса Віґґінса і другому до Комісії Плянування Столиці на руки п-і Ров речево опрокидує важливіші арґументи, що їх видвигнув досі „Вашингтон Пост" проти пам'ятника, зокрема авторитетно заперечує ствердження, що проти Шевченка, мовляв виступають інші національності. Опрокидуючи арґумент „Вашингтон Пост", що Шевченко, мовляв, не заслуговує на пам'ятник у Вашингтоні бо його вшановують також комуністи, в листі м. і. сказано: „Факт, що совєтські пропаґандисти хотіли б присвоїти собі спадщину цього українського борця за волю, що помер 100 років тому, не може перетворити його в комуністичного героя так само, як Гітлер чи Муссоліні не могли надати посмертно політичної закраски Бетговенові чи Мікельанджельо". Листи підписали: президент КАСІД монсіньйор Балькунас і секретар д-р Лекса. Копії обох листів переслано до відома деяким законодавцям, зокрема конґресменові Лесінському.

У Філядельфії відбувся четвертий річний з'їзд КУФУА

Філядельфія. — Тут в готелі Бенджамин Френклін минулої суботи, 14-го грудня ц. р. відбувся З'їзд — Конференції Українських Фінансових Установ Америки (КУФУА), в якому взяли участь всі чотири українські братські союзи, усі чотири українські щадниці, Товариство Української Кооперації та об'єднані в ньому кредитові кооперативи „Самопоміч" з Філядельфії, Ню Йорку, Джерзі Сити, Трентону, Балтимору і ін., як також представники Союзу Українських Купців і Промисловців з Ню Йорку і Філядельфії. Збори відкрив голова секретаріяту КУФУА д-р Ярослав Падох, який подав історію виникнення КУФУА та його завдань, після чого зборами кермувала Президія в особах д-ра В. Галана, мґр. Т. Кульчицького, д-ра Ю. Рибака. Дир. М. Коць прочитав протокол третього з'їзду КУФУА, який прийнято, й склав звіт з праці секретаріяту. Після цього представники усіх

(Закінчення на стор. 4)

Занзібар і Кенія збільшили членство Об'єднних Націй до 113

Об'єднані Нації. — У понеділок 16-го грудня ц. р. Рада Безпеки Об'єднаних Націй одноголосно прийняла рішення про рекомендування Генеральній Асамблеї ОН щодо прийняття в члени ОН двох нових африканських держав, а саме Кенії і Занзібару, після чого Генеральна Асамблея негайно без дискусії зробила. Це відбулось, як звичайно, з церемоніялом привітальних промов і вивішенням прапорів новоприйнятих держав на щоглах перед палацом ОН. Таким чином число членських держав Об'єднаних Націй зросло до 113, при чому африканський бльок в ОН нараховує 34 держави, а спільний азійсько - африканський 58 — більше, як половина всіх членських країн. Занзібар і Кенія були британськими колоніями і залишаться в Британському Коммонвелті. Наприкінці того засідання Генеральної Асамблеї прийнято резолюцію з закликом до Британії, щоб вона звільнила арештованих в Адені арабських націоналістів у зв'язку з бомбовим атентатом в Адені. Речник Британії протиставився тій резолюції, ствердивши, що всі 29 арештовані особи є членами партії, яка нацьковує до насильних актів та змагає до з'єднання Адену з Єменом. „За" тією резолюцією були тільки деякі азійсько-африканські держави плюс комуністичні, разом 53, „проти" 23, а 31 стримались.

Південна Арабія оскаржує Ємен у терористичній акції в Адені

Аден. — Гуссейн Бін Ахмед аль-Габілі, міністер внутрішніх справ Федерації Південної Арабії, оскаржив республіканський режим в Ємені, що той затіяв змову, що виявилась в киненні тиждень тому ручної гранати на летовищі в Адені, коли група англійських і арабських делеґатів з Адену мала відлетіти на конференцію в Лондоні. У тому атентаті згинула одна арабська жінка, а між 59 раненими був також британський високий комісар для Адену й Південно-арабської Федерації, сер Кеннеді Треваскіс. Уряд оприлюднив призвіща трьох арабів, арештованих у зв'язку з тим бомбовим атентатом. Він твердить, що здобуто „незаперечні докази" на причетність єменських властей у тому атентаті. Єменські республіканські чинники віддавна вели пропаґандивну кампанію в панарабському націоналістичному дусі, нацьковуючи арабів в Адені, британській морсько-летунській базі, проти британців, з розрахунком на примучення обширу Адену до Ємену.

ВІДБУВСЯ ШОСТИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ АРҐЕНТИНИ

Буенос Айрес (Є. Онацький) — В суботу, 1 грудня ц. р. тут в залі централі „Просвіти" відбувся VI Конґрес Українців Арґентини. Взяли в ньому участь всі українські національні організації, і ті, що в попередньому Конґресі не брали участи, як Братство св. Покрови УАПЦ, ДОБРУС, Леґіон ім. Петлюри та Т-во Сприяння УНРаді. Вони були вийшли з спільноти організації, охоплених Українською Централ. Репрезентацією, бо значна частина тих організацій відмовилася була визнати Державний Центр УНР. Перемогла здорова національна думка, що наказувала шукати єдности в громадській праці, усуваючи мотиви роз'єднання.

Взяла участь в VI Конґресі і зовсім нова організація — Братство „Воскресіння" УАПЦ, що належить до юрисдикції арх. Григорія. (Більшість православних згуртована в Братстві св. Покрови, юрисдикції митроп. Івана Теодоровича). Ще досі не приступили до української національної спільноти в Арґентині евангелики, що перебувають під сильним впливом москалів.

До президії Конґресу обрано д-ра Ст. Біяна, а на секретаря Олега Яхна; на їх заступників обрано Як. Лавриченка та інж. Ільницького. Конґрес пройшов спокійно, без втомних дискусій. Його програма була розрахована

(Закінчення на стор. 4)

Відзначено 30-річчя наукової праці проф. Яр. Рудницького

Вінніпеґ (Б. Бо.) — В 1963 році минуло 30 років наукової праці Президента УВАН у Канаді, члена Королівської Комісії в Оттаві, професора Ярослава Б. Рудницького. Дня 13 грудня під патронатом Української Наукової Ради відбулося в приміщенні УВАН у Вінніпеґу скромне зібрання членів і прихильників ювілята для відзначення 30 років його наукової праці.

Професор Яр. Рудницький студіював у Львові слов'янську філологію та порівняльне індоевропейське мовознавство; потім він продовжував свої студії ще і в Празі, Берліні, Мюнхені, Римі і Парижі. Опісля він викладав українську та слов'янську філологію на різних університетах Европи, а від 1949 року є головою славістичного відділу Вінніпезького університету.

Тепер проф. Рудницький є одним із найвизначніших українських науковців у цій ділянці, як і взагалі — одним з найкращих славістів. Він є членом понад 18 наукових організацій і був або є президентом кількох із них (Американське Назвознавче Товариство Канадійське, Лінґвістична Асоціяція Кан. Асоц. Славістів, УВАН і т. д.). Професор Яр Рудницький — широко знаний серед мовознавців світу; він брав участь у різних наукових конференціях світу і на багатьох з них давав свої доповіді. Світова організація лінґвістів 1958 року зокрема вшанувала працю нашого вченого окремим виданням про нього.

Проф. Ярослав Рудницький

1961 року вийшла окрема книжка д-ра М. І. Мандрики „Українські вчені", де описується праці проф. Яр. Рудницького — тоді на списку було вже 751 різних наукових праць (з того понад 30 книжок, підручників, коло 350 статтей та інших з ділянки мовознавства, ономастики, літератури, фольклору). Одною з найбільших праць нашого науковця є „An Entymological Dictionary of the Ukrainian Language" який тепер почав виходити. У тому словнику дуже цікаво подані пояснення походження та значення українських слів. Професор Яр. Рудницький є зразком науковця, який так багато доклав праці для української та світової науки і дав світові багато відомостей про різні ділянки української мови та літератури.

АМЕРИКА ЗАПЕВНЯЄ ЗАХІДНЮ ЕВРОПУ ПРО СВОЮ ПРИЯЗНЬ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПЕРЕСЛАВ ЗВЕРНЕННЯ ДО 15-ОХ ЗАХІДНІХ МІНІСТРІВ ЧЛЕНІВ РАДИ НАТО

Париж. — Президент Джансон запевнив членські держави Атлантійського Союзу (НАТО), що З'єдинені Держави віддають на підтримку Західньої Европи свою „добру волю і засоби" та що Америка змагає „до ще тіснішої співпраці з об'єднаною Европою", як це робила раніше. Президент Джансон склав свою заяву вірности Атлантійському Союзові в окремому зверненні, що його державний секретар Дін Раск відчитав на початку конференції Ради НАТО в минулий понеділок 16 грудня ц. р. На цій конференції є присутніми 15 міністрів закордонних справ всіх членських країн НАТО. Президент Джансон покликався на вступі свого звернення на велику вагу, що її покійний президент Кеннеді прикладав до атлантійської спільноти та заявив, що він у цій справі йтиме слідами трьох попередніх американських президентів (Трумана, Айзенгавера і Кеннеді). У Західній Европі — заявив президент Джансон — залишиться еквівалент теперішніх 6-ох американських дивізій „поки їх буде треба, а серед теперішніх відносин нема сумніву, що ця потреба буде продовжуватися". Водночас Президент висловив надію, що всі західні держави причиняться до зросту збройної сили НАТО, однаково в ділянці атомової, як конвенціональної зброї, — це був виразний натяк до тих західньоевропейських держав, які не виконали до цього часу своїх військових зобов'язань щодо НАТО.

У першому дні конференції НАТО промовляли міністри закордонних справ „великої чвірки". Державний секретар Дін Раск у 50-хвилинній промові дав нарис теперішньої міжнародної ситуації та натякнув не тільки на однакові, але й розбіжні думки всередині НАТО. Однаково Дін Раск, як британський міністер Р. А. Батлер, французький міністер Моріс Кув де Мурвіль і німецький — д-р Герґард Шредер найбільше уваги присвячували у своїх промовах відносинам між Сходом і Заходом, можливостям будь-якого дальшого відпруження міжнародної атмосфери та совєтсько - китайському конфліктові, як вихідній базі для західньої політики. Хоч усі чотири міністри закордонних справ погоджувалися, що слід використовувати совєтську „миролюбну" фразеологію про „співіснування" для шукання мирної розв'язки існуючих спірних міжнародних проблем, проте вони різнилися в оцінці реальних можливостей. Французький і західньонімецький міністри закордонних справ були найбільшими скептиками та підкреслювали, що Совєти не виреклися своєї цілі — запанування комунізму у всьому світі та що надалі підтримують активно всякі розкладові й підпільно-революційні рухи. Державний секретар Дін Раск і британський міністер Батлер вказували все ж на потребу підтримати радше совєтську політику „співіснування", як протилежність до комуно - китайської політики, що пропаґує збройні перевороти і війну, як засіб до осягнення комунізмом перемоги.

Чу Ен-лай і Нассер нараджуються над азійсько-африканськими справами

Каїро. — Комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай і президент Об'єднаної Арабської Республіки Ґамаль Абдель Нассер провели в минулу неділю 15 грудня понад тригодинну конференцію з участю своїх найближчих дорадників, між ними міністрів закордонних справ маршала Чен-І і д-ра Махмуда Фавзі. Конференція була строго засекречена і нічого більше не сказано про неї, як те, що у вівторок 17 ц. м. вона буде продовжуватись. В міжчасі Чу Ен-лай із своїми прибічниками був на парадному показі єгипетських народних танків в оперному театрі в Каїро та ходив по музеях, при чому він признав, що 4.000 років тому єгипетська культура осягнула була більший розвиток, як китайська. Чу Ен-лай, який подорожує із почотом 50 осіб, в суботу має виїхати до другого палкого північно-африканського звеличника „соціялізму" — альжирського президента Ахмеда Бен Беллии, а відтіль до Марокко, до комуністичної Альбанії, що є одиноким европейським вірним союзником-сателітом Пейпінґу, врешті знову до африканських країн Гани, Ґвінеї, Малі і Сомалії, всіх тих, які при всій своїй „невтральності" — відразу почали орієнтуватись на комуністичну економічну й технічну допомогу.

У Франції звільнено 100 політичних в'язнів

Париж. — Президент Шарль де Голь проголосив помилування кругло 100 політичних в'язнів, засуджених за участь в Тайній Військовій Організації, що старалася перешкодити терористичними актами згоді Франції на удержавлення Альжиру та перевести державний переворот у Франції. Більшість звільнених мають менше, як 25 років життя, деякі є навіть малолітніми. Цей жест де Голя йде по лінії теперішніх загальних настроїв у Франції, щоб завести у французькому народі внутрішню згоду. Однак головні лідери того французького революційного підпілля не підлягають помилуванню. Є ними передусім чотири колишні генерали, які займали були найвищі становища у військовій єрархії та перейшли були на сторону змовників проти політики і режиму де Голя: Рауль Салян, Едмонд Жуго, Моріс Шаль і Андре Целлер. Перші два були засуджені на досмертну в'язницю, останні два на 15 років в'язниці. Цивільними лідерами підпілля є колишній прем'єр Жорж Бідо, який буцім-то перебуває в Бразилії, і колишній міністер де Голя Жак Сустель, який скривається десь в Европі.

В АМЕРИЦІ

● **Покійний сенатор** Герберт Лімен, який помер 5-го грудня, залишив на добродійні цілі суму 815,000 дол. В завіщанні не забув покійний губернатор і сенатор також і окремих осіб, в тому і тих, які працювали в підприємствах родини Ліменів.

● **Пані Кеннеді** назвала свій дім в місцевості Атока у Вірджінії, „Вексфордом" в пошану свого покійного чоловіка, який із сантиментом згадував повіт Вексфорд в Ірляндії, звідки походили його предки, що перші прибули до ЗДА. Президентів дід прибув до цієї країни з місцевости Ню Росс, 20 миль від Вексфорду. Покійний Президент був гордий на своє ірляндське походження. Пані Кеннеді з пошани до свого чоловіка продовжує в своїй родині ірляндські традиції.

● **Конґресмен демократ** із Ню Йорку Еменюел Селлер заявив, що кандидат на віцепрезидента в 1964-му році повинен бути тієї самої віри, якої був покійний Президент, щоб притягти голоси виборців. Селлер назвав як демократичних кандидатів сенаторів із Міннесоти Юджіна МекКарті, Гюберта Г. Гомфрі та каліфорнійського губернатора Едмунда Дж. Брауна.

У СВІТІ

● **Високий комісар Об'єднаних Націй** для справ втікачів у Женеві проголосив, що 663 втікачі, які все ще тільки тимчасово перебувають в Італії, перейдуть впродовж найближчих 2-х місяців на постійне перебування до Швеції.

● **Західньо - німецький** політичний діяч Томас Делер звернувся з листовною просьбою до Хрущова, щоб той — як один із альянтів, що судили німецьких воєнних злочинців — погодився на звільнення з в'язниці колишнього лідера „Гітлер-Юґенд" Бальдура Шіраха. Шіраха засудженого на 20 років в'язниці. Він тепер поважно хворий.

● **В Італії** — сніги, мороз і мряка. Впродовж одного тижня померли там від наслідків морозу 14 осіб.

● **Американський вояк в Південній Кореї**, Джері Парріш, пішовши на стежу, втік на комуністичну сторону. Це третій випадок подібної дезерції до корейських комуністів від минулого літа. Всі три вояки мали по 19 до 22 років і кожний з них мав добру опінію у своїх зверхників.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Проблема наступництва

Несподівана трагічна смерть президента Джана Ф. Кеннеді відновила ведені вже давно палкі дебати на тему недокладности й недосконалости конституційних постанов щодо виборів президента та віце - президента З'єдинених Держав і — ще гірше — щодо черговости наступництва у випадку смерти чи нездібности президента виконувати свої обов'язки. Довгомісячна недуга президента Вудро Вілсона спричинила була насправді параліч державного апарату, при чому виявились у практиці погані наслідки відсутности конституційного припису, хто саме покликаний стверджувати таку нездібність президента, про яку говориться у точці 5 статті 2 Конституції. Доповнення тієї статті Конституції статтями 20 і 22 так само не заповнює цієї щілини. Не говориться теж у Конституції нічого пра якісь кваліфікації, вимагані від кандидатів на президента і віце - президента. Практика виявила теж недосконалість вибору президента електорами від стейтів, а не через безпосереднє голосування народу.

„ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 16-го грудня цього року пригадував у статті: „Як щось станеться Президентові", що оце вже 16-ий раз у розмірно недовгій історії З'єдинених Держав Уряд діє без віце-президента. Наступником президента Линдона Джансона став 71-літній голова Палати Репрезентантів, Джан МекКормек. Після нього — теоретично — мав би прийти т. зв. президент „про темпоре". Сенату, яким є 86-літній сенатор Карл Гайден. Практично — самий вік названого сенатора виключає його здатність бути лідером Америки і всього вільного світу. Але й у відношенні до конґресмена Джана МекКормека існують критичні сумніви, не тільки з уваги на його також поважний вік, брак енергії та потрібного персонального авторитету, що вже погано відбилось на законодатній праці Конґресу, але й тому, що коли наступник президента ЗДА повинен би брати участь у засіданнях Уряду і Крайової Ради Безпеки, щоб бути в курсі державних справ, то в даному випадку член законодатної влади брав би участь в діях виконавчої влади, чого не повинно бути.

Але Дейвід Лоренс, пишучи на ту саму тему в названому вгорі журналі з дати 23-го грудня цього року, має рацію, що „Америка назагал мала щастя у виборі своїх президентів, дармащо деякі з них не могли за своєї першої каденції виконувати своєї праці так вдатно, як за другої". — коли вже набрались досвіду, що його спершу не мали. Тому цей американський публіцист піддає суґестію — доповнити Конституцію не тільки формальними постановами щодо уточнення наступництва по президентах, але й встановити критерії здатности кандидатів на таке становище. Він вимагає, щоб ті кандидати мали за собою законодатний досвід, звертаючи увагу, що американські партії, які призначають кандидатів, не дуже беруть це на увагу. Ще гірше буває з кандидатами на віце - президента. Коли ж, наприклад, на списку черговости кандидатів на президента після сенатського президента „про темпоре" опинився б державний секретар — то це, оминаючи можливо й найкращі особисті кваліфікації — таки урядовець, покликаний на працю президентом, а не обраний народом.

Це все складні проблеми, які вказують, що життя вимагає доповнення навіть найкращої конституції.

Новий блахман Хрущова

П'ять днів тривав минулого тижня пленум Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу, організації, яка в совєтській системі відіграє ролю не тільки громадського чинника, але передусім плянувального й екзекутивного державного органу, що опрацьовує і затверджує всі зовнішньо- і внутрішньополітичні та економічні пляни і заходи уряду, і, узурпуючи собі ролю законодатного чинника, апробує всі проєкти законів, передавані потім на затвердження фіктивних установ.

На порядку нарад грудневого пленуму ЦК КПСС стояла в основному одна справа — справа прискорення розвитку хемічної промисловости до такої потужности, щоб вона могла продукувати потрібну для совєтського господарства кількість штучних добрив.

У своїй доповіді під час відкриття пленуму і в своїй заключній промові Хрущов показав себе ще раз не тільки як нахабний демагог, але й штукар - мистець від пускання блахману. Не маючи змоги приховати від населення СССР і від усього світу катастрофічного стану совєтського сільського господарства, Хрущов усі свої зусилля та спритність спрямував на заспокоювання поневолених Москвою людей і народів міражами майбутніх благ. Майже кожне його ствердження про те, як буйно буде розвиватися совєтська економіка і разом з нею добробут населення на окремих етапах запропонованої ним широкої програми розвитку хемічної промисловости та невспівмірного до совєтських можливостей збільшення продукції штучних добрив, було насправді барвистою миляною банькою, що її безкритично оплескували учасники московського пленуму. З уст Хрущова ці баньки вилітали безупину, особливо ж тоді, коли він виводив, що вартість гуртової продукції важливіших галузей хемічної промисловости має збільшитися з 8 більйонів рублів у 1963-му році до 10.5 більйона рублів у 1956 році і до . . . 24 чи й до 26 більйонів рублів у 1970-му році, значить за сім років. Подавані Хрущовим водночас із цим цифри велетенського зросту виробництва мінеральних добрив — від 20 мільйонів тонн у 1963-му до 35 мільйонів тонн у 1965 році і потім у запаморочливому темпі до 70 чи й 89 мільйонів тонн в 1970-му році — росли в уяві слухачів до неймовірних розмірів. Загіпнотизовані хрущовськими миляними баньками слухачі не мали просто можливости бачити й уявляти, як будуть розприскуватися, тріскати ті баньки у зустрічі із господарською дійсністю СССР.

Захоплене милянобаньковим- штукарством Хрущова, учасники пленуму ЦК КПСС схвалили, як завжди в таких випадках, одноголосно, без слова заперечення чи хоч би й критики, запропоновану ним на розбудову хемічної індустрії на велетенську суму у висоті 42 більйонів рублів, майже половину всього річного совєтського бюджету. Одноголосно буде прийнятий і ввесь „хемічний плян" Хрущова та його горендальні кошти Верховним Совєтом СССР, що його сесія почалася безпосередньо після закінчення пленуму ЦК КПСС в понеділок 16-го грудня. Єдиним результатом усього цього нового обману буде не „благо народу", як це трублять совєтські пропаґандисти, а благо правлячої кліки, яка з допомогою миляних баньок хоче продовжити існування комуністичної системи, що є головною причиною всіх криз і провалів в економіці СССР.

Ярослав Курдидик

ПРАВДА ПРО 175 ДИВІЗІЙ

За вістками, які наспіли з Европи, виходить, що плян створення міжнародної атомової фльоти, який уважали вже майже за доконаний факт, натрапляє на деякі перепони. І так, 4-го грудня ц. р. на засіданні Асамблеї Західньоевропейської Унії у цій надзвичайно важливій справі впало 32 голоси проти 29 при 5-ох, що здержались.

Таким чином спонзорований Америкою плян збудувати 25 надводних кораблів, з яких кожний мав би 8 ракет типу „Поляріс", мусить деякий час почекати на його „остаточне завершення". Врештою, висліди голосування в названій Ансамблеї не в'язатимуть ЗДА у реалізації їх пляну збудувати таку фльоту на власну руку.

Треба признати, що цією невдачею дуже зрадів генерал де Голь, який хоче мати свою власну атомову фльоту та атомове летунство. Італія, Голляндія і Бельгія висунули теж немало своїх застережень і домагаються ще раз докладно обговорити всі „за" і „проти", хоч в основному на плян ЗДА погоджуються. Найбільше фаворизує цей плян Західня Німеччина, з явним розрахунком, що він розкриє перед нею широкі можливості в атомовій стратегії. І тому Москва аж захлистується від радости, що справа з цією фльотою скомплікувалася.

У зв'язку з американським пляном створення міжнародної атомової фльоти появилося вже в пресі дуже багато різного роду коментарів, зокрема деяких дуже поважних публіцистів і мілітарних „тузів". Майже всі вони однозгідні в тому, що як би не затягнулася й не скомплікувалася ця справа, ЗДА не сміють відступити від свого загального пляну: збудувати надводну атомову фльоту і приспішити будову підводних човнів - винищувачів з торпедо - ракетами типу „Сабрак", які мають на випадок війни спаралізувати оту масу совєтських підводних човнів, що нині своїм числом нібито в три рази перевищують число американських субмарин.

Варто навести завваги в цій справі відомого американського коментатора, Дж. Ґріна. Багато дечого, — пише Ґрін, — робили ЗДА з доброю вірою знайти зрозуміння і признання у своїх альянтів, вибираючи для цього дуже часто навіть зигзагувату дорогу в свою некористь. Доказом цього є хоч бо уміжнародовлення атомової фльоти. Адже кожному відомо, що таку фльоту можуть збудувати тільки ЗДА, своїм власним коштом, а до того ще мусять вони вишколити тисячі европейських фахівців. Тим часом ми зустрічаємо рішучі застереження збоку деяких европейських держав, яким варто пригадати, що, власне, атомова фльота не так американська, як саме европейська, є отим „бути чи не бути" в обличчі большевицької атомової загрози.

Інші коментатори твердять з цього приводу, що в американців витворилося останніми роками якесь, нічим не виправдане, самознецінювання. „Ми завжди шукаємо партнерів, — пише журналіст В. Люї, — і часто знаходимо таких, що є у відношенні до нас тим, чим є маленька дитина у відношенні до дорослої, самостійної людини. Та найприкріше те, що ми іноді звертаємося за порадами до таких „партнерів" або починаємо вірити у фантастичні брехні, що їх підсовують нам наші вороги. Пригадаймо, як три роки тому аж роїлося в нашій пресі від тверджень та пересторог, що, мовляв, СССР випередив нас не тільки у ракетобудівництві, але, що найгірше, в три рази переважає у суходільній військовій силі, бо має аж 175 першолінійних, модерно озброєних дивізій, з того в самій тільки Европі 75, а до того доходить ще 75 дивізій так званого Варшавського пакту. Очевидно, цих 150 дивізій перебувають у сфері фантазії большевицьких пропаґандистів, які так часто повторювали про них і так ними погрожували, що дехто з наївних почав навіть у це вірити".

Скільки є цих комуністичних дивізій на папері, а скільки насправді?

Західній розвідці потрібно було доволі багато часу, щоб розвіяти раз на завжди совєтську брехню. Отже, тепер відомо — і то поза всякими сумнівами, — що в Европі стаціонує лише 32 большевицьких дивізії і 28 Варшавського пакту, разом 60. На випадок потреби, їм може протиставити НАТО у самій тільки Західній Европі 26 уже готових, першолінійних дивізій і коло 30 дивізій т. зв. „першого ополчення", разом — 56.

Поголоски про те, що ЗДА задумують стягнути дещо із своїх суходільних сил в Европі, виявляються неправдивими. Якщо Америка й стягнула б якусь кількість свого війська, то це були б лише деякі летунські та ракетні формації, бо ЗДА натомість дуже інтенсивно розбудовують свою морську ракетну фльоту. Ми дуже добре пригадуємо, як то секретар оборони МекНамара, майже напередодні підписання атомового договору в Москві, заявив з повним авторитетом, що ЗДА перевищують СССР не тільки чисельністю своєї зброї, але — що важливіше — своєю постійною бойовою готовістю.

Цими днями американські журналісти Солцберґ і Алсоп, на основі півофіційних вісток з Пентаґону, заявили, що 175 совєтських першолінійних дивізій існує . . . на папері. І в цьому криється головна причина, чому під час кубинської кризи, коли „показали Хрущову зуби", він відразу підтягнув хвоста.

Якби в майбутньому прийшло до воєнного зудару, то треба взяти до уваги ще такі надзвичайно важливі фактори, як віддаль постачання від головних джерел. Для большевиків ця віддаль становить понад 2 000 миль, при чому вони мусітимуть діяти на територіях поневолених країн, серед ворожого населення. Чейже ніхто не буде настільки наївним, щоб повірити, що сателітні армії, після гіркого досвіду з комунізмом, змагатимуться за те, щоб вдержати і закріпити в своїх країнах поневолення і нужду, що їх принесла туди з собою червона Москва.

ТРУДНОЩІ ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ

Щораз більше поглиблюється внутрішня криза в комуністичному таборі. Покищо немає ніяких виглядів на замирення в російсько - китайському конфлікті. На останні пропозиції Хрущова припинити полеміку Пейпінґ закинув Москві обман, цинізм і намагання ізолювати китайську компартію від інших компартій. Перед дуже важкими труднощами стала комуністична економіка, передусім сільське господарство. Щоб рятувати становище, Хрущов виступив з новою ідеєю — поспішно розбудовувати економічну промисловість, що має дати штучні добрива і таким чином збільшити врожаї. Він обіцяє, що в 1970-му році, значить за сім років, сільське господарство Совєтського Союзу збільшить свою продукцію вдвоє. Та це нові міражі. Поперше, це ще один хрущовський семирічний плян. Подруге, справа не в штучних добривах. Дуже часто в совєтській пресі можна прочитати, що на залізничих станціях, під голим небом лежать і псуються сотні тонн добрива. Справа в людині, яка не хоче працювати для комунізму. Криза людини, яка перестала вірити в комуністичні утопії — це найглибша ознака кризи, в якій перебуває комунізм.

Звичайно, все це не означає, що наближається розвал комуністичної диктатури. Небезпечно було б піддаватися таким ілюзіям, бо Москва спирається ще на міцному апараті сили і контролює всякого роду вияви спротиву, а зовнішні умови їй часто в цьому сприяють. Що більше, внутрішні труднощі можуть змусити вождів совєтської імперії затиснути режим, відновити терор і зовнішні авантюри. Проте, згадані труднощі — це зерна майбутнього розкладу цієї протиприродної системи насильства над людиною і народами.

Польський англомовний журнал „Поліш Афферс", що появляється в Лондоні, надрукував у жовтневому числі аналітичну статтю „Ідеологічні клопоти польських комуністів", яка є додатковим доказом процесів, що відбуваються поза залізною заслоною. Конкретно йдеться про 13-ту пленарну сесію Центрального Комітету Польської комуністичної партії, що відбулася в липні ц. р. і в цілому була присвячена ідеологічним питанням, точніше ідеологічній кризі польського комунізму. До речі, цю конференцію влаштували поляки „в одному потоці" із „старшими російськими братами" із Центрального Комітету КПСС, які, як відомо, мали свій пленум у червні цього року, де також головною темою нарад була ідеологічна криза в Совєтському Союзі.

Польський пленум проходив під знаком самокритики провідних комуністів, від Гомулки почавши. Всі вони вказували на серйозні вади самої партії, якщо йдеться про ідейне обличчя членів. Конкретно, Гомулка назвав такі чотири головні гріхи польських комуністів: 1) „буржуазна ідеологія" має вплив серед членів партії; 2) члени партії легковажать напрямні партії щодо заборони коекзистенцій ідеологій; 3) серед польських комуністів є вияви, з одного боку, „націоналізму", а з другого „нігілізму"; 4) серед кадрів шириться „деморалізація".

Гомулка говорить, що першим виявом провалу ідеологічної роботи є те, що комуністи недоцінюють небезпеки релігії, точнеше польської Католицької Церкви. Деякі члени партії йдуть так далеко, що самі виконують релігійні практики.. А в той же час християнських ідей не можна ніяк погодити з „духом марксизму - ленінізму".

Дуже складне становище, казав Гомулка, утворилось в польських школах. Наприклад, історію викладають за давніми методами переліку найважливіших подій і зовсім не дають учням „об'єктивного" марксистського насвітлення. Таким чином польські школи „ідеологічно індеферентні". Це, зрештою, цілком зрозуміле, коли сильно відчувається недостача ідейних кадрів серед учителів.

Таке становище в школах „погано відбивається на ідейному обличчі молоді". На пленумі виступали керівники польської комуністичної молоді, М. Ренке і З. Закшевська, які вказували на те, що сучасна польська молодь цікавиться передусім особистою кар'єрою, „ідеологічно невтральна" і легко піддається ворожим соціялізмові закордонним і місцевим впливам.

Подібні явища мають місце також у галузі літератури та науки. Міністер культури Т. Галенський заявив, що літератори не визнають напрямних партій, що окремі літературні клюби намагаються накидати власні опінії і оцінки, проповідують власні критерії мистецької творчости, а літературні критики „тероризують і ідеологічно роззброюють тих авторів, які хочуть зберегти партійність в літературі".

На пленумі польської комуністичної партії виступав також генерал Ярузельський, що відповідає за політичне виховання польської армії. Він нарікав, що молоді вояки підпадають під вплив Церкви і західніх ідей, що армія ставиться холодно до актуальних політичних, соціяльних і економічних питань. Він також обвинувачував деякі кола молоді за те, що вони відносяться з погордою до армії, глузують з військової дисципліни, що для них чужі ідеали „революційної боротьби" і т.д.

Найскладнішою проблемою для керівників польської комуністичної партії є ставлення польського народу до Росії. Секретар ЦК КПП інформував пленум, що головною перешкодою для того, щоб перебудувати польське суспільство на совєтський лад, є те, що поляки переконані, що західня цивілізація вища від східньої. Крім цього, казав він, поляки дивляться з підозрінням на все, що проходить із Сходу, а до Совєтського Союзу відчувають погорду. Секретар партійної організації Лодзі, М. Тартаковна - Майковська, інформувала, що в Польщі бракує вчителів російської мови і що катедра російської філології в місцевому університеті існує тільки на папері, бо немає ні одного польського студента, який хотів би студіювати російську мову. Вона казала, що подібне становище існує в інших польських воєвідствах.

На цю саму тему говорив делеґат В. Ящук, що був донедавна польським амбасадором у Москві. Він розповідав про нехіть поляків до російської культури та про їхнє переконання, що, мовляв, завданням Польщі є бути мостом між Росією і Заходом. Ящук казав, що такі уявлення можна було частинно оправдати в добі сталінізму, але що тепер вони зовсім не на місці, бо, мовляв, СССР розбудовує сам безпосередні культурні взаємини із Заходом.

Так виглядають труднощі польських комуністів у світлі пленуму ЦК КПП. Для стороннього глядача вони дуже повчальні. Вони вказують не тільки на те, що комуністична система чужа польському народові, подібно, зрештою, як і іншим народам. Вони також показують, як важко російським шовіністам дібратися до польського народу.

М. П.

Між Сходом і Заходом

Мюнхен. — Західня Німеччина розмахом свого експорту випередила Великобританію і стоїть на другому місці після ЗДА.

Хоч німецька промисловість має ринки для збуту своїх товарів за морями й океанами, головним місцем збуту її фабрикатів є країни Західньої Европи. Шість держав Европейського Спільного Ринку, з населенням до 200 000 000 — це територія, на якій німецька індустрія ще не використала всіх своїх можливостей. Але розвиток господарства Західньої Німеччини вимагає нових ринків, і німецькі промисловці з надією поглядають на Схід, за залізну завісу: там теж живуть люди, що хочуть пристойно одягатися і їздити на автомобілях.

Тому в німецькому суспільстві із задоволенням приймають вісті про відкриття західньонімецьких торговельних місій у Варшаві, про нав'язання комерційних зв'язків із Чехо - Словаччиною, Угорщиною і Румунією. Недавно представник німецького парляменту в Бонні, Делер, їздив до Праги, де мав приязні розмови на різні теми з комуністичними міністрами. Чехословацький уряд після цього показав свій „лібералізм": дозволив своїм громадянам їздити на відвідини в західні країни, і улегшив в'їзд чужинців до своєї держави.

Можна було б сказати: почалася „політична відлига". Але це тільки так здається, бо мур у Берліні, збудований комуністами, стоїть і перейти через кордон східньої зони вдається тільки щасливцям, що їх випадково не вислідять пограничні пси і не влучать кулі комуністичної кордонної охорони.

Казав колись англійський прем'єр Ллойд Джордж: „І з людоїдами можна торгувати". Згідно із цією засадою також фірми Західньої Німеччини хотіли б заробляти на торгівлі із комуністичними людоїдами. Одначе, це були марні надії. Це так як у торгівлі з кожною країною, де люди живуть убого і, хоч мають потреби на різного роду товари, не можуть їх задовольнити.

В комуністичній державі покупцем закордонних товарів є уряд. Він купує тільки те, що йому конечне: машини, металеві вироби для індустрії, і лиш тоді, коли не може всього цього дістати у своїх комуністичних сусідів. Комуністичні держави, купуючи товари на Заході, хочуть мати довготермінові кредити. При сплаті боргів вони намагаються, замість грошей, платити натурою, своїми власними виробами, здебільша сільськогосподарськими продуктами: минулої зими в крамницях Західньої Німеччини було повно польських гусей. Цього року вже й того не буде, бо Польща сама переживає кризу сільського господарства.

Спроби західньонімецьких фірм поширити свою торгівлю на Сході викликають невдоволення в країнах Европейської Економічної Спільноти: голляндці і французи домагаються, щоб німці купували їхні гуси, а не ввозили їх з комуністичних країн. Спільний Европейський Ринок накинув Західній Німеччині високе мито на імпорт американських курей. Відповіддю на це було підвищення американського мита на товари держав Европейської Економічної Спільноти. Від цього найбільше шкоди зазнає німецька автомобілева індустрія. З цієї причини в Західній Німеччині у промислових колах зростає невдоволення проти де Голя, який хоче творити з шістьох европейських держав „замкнений клюб". В Західній Німеччині, натомість, є тенденції поширити Спільний Ринок на всі вільні держави в Европі.

П. А.

Прот. М. Федорович

У ДЕНЬ СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Свято Зимового Миколи — це для українців у широкому світі немов передсінок Різдва. Таку саму долю, що й християнське Різдво на цьому континенті, поділяє й особа достойного Святителя, Мирлікійського Чудотворця, Миколи. Замість масстатичного духовного велетня раннього християнства, праведного владики святого Миколи, на тутешніх передсвяточних „розпуттях велелюдних", по чарівно-пишно влаштованих крамницях бачимо наївного добрягу, кремезного Санта-Кловса . . . Мільйонам американської молоді мало відомий факт, що ця в біло - червоному убранні театральна парсуна — права рука передсвяточного бизнесу, слуга дешевих ефектів вулиці, радіо і телевізії, жалюгідна пародія на великого Святителя Східньої Церкви з четвертого століття християнської ери.

людини день 19-го грудня — святий і глибоко шанований. Для українців, навіть у цьому вкрай змеханізованому й зматеріялізованому світі, навіть в обличчі сезонової інвазії десятків і соток „санта-кловсів" по більших і менших містах — священна постать їхнього прототипа зберігається неосквернено. І кожного року день святого Миколи вводить нас, без огляду на вік і обставини, у світ чарівних спогадів із юних днів весни. У цей день молодніємо духом.

Ціль цих передсвяточних рядків — пригадати великого, нашою тисячолітньою традицією зукраїнізованого Святителя, а також обновити справжнє обличчя цього ревного Пастиря і святого Владики християнського Сходу.

Жадний нарід в Европі й поза нею, навіть у суто православних країнах, як Греція, не витворив такого величного

Для української віруючої й сердечного культу Святителя Миколи, як наш благочестивий український нарід протягом довгих століть. Від найдавніших часів християнської України - Руси, почерез княжу добу, козаччину, гетьманщину, по недавню добу воєнних пожеж і потрясень на рідних землях, не було української хати, в якій на почесному місці не знаходилася б Його свята ікона: погідного, люблячого всіх обличчя небесного Угодника, св. Миколи.

Мільйони українців охрещено цим святим іменем — Миколи. Два урочисті празники присвячено Йому в давній і за нашої пам'яті християнській Україні: Літнього і Зимового Миколи. Довгими століттями постать цього Архиєрея в золотистій мітрі, із святою Євангелією в руці, була сповнена найглибшим пієтизмом в історії і в щоденному побуті українського села і міста, як найчистіший символ основних християнських чеснот - братолюбія, добрих діл, милосердя для тих, що в недолі.

Не лише з чисто релігійної, але й з психологічної точки зору буде цікавим запитання: чому особа цього Угодника Божого була і є такою популярною в українському народі? З походження грек, навіть не з европейського континенту, навіть забутий своїми земляками, став цей святий Владика осередком такого небувалого культу в українському народі, поміж нащадками далеких від свого владичного міста скитів . . .

На нашу скромну думку, відповіді на цю релігійну загадку треба шукати в душі і психіці українця - християнина. В надрах його релігійно-церковних морально - етичних і обрядових почувань. У напівсвідомій реакції віруючої української людини на зовнішні і загальнолюдські явища. Постать, діла, чесноти св. Миколи рідні, дуже близькі українській людині, - з крови й кости добрій і гуманній.

Український нарід споконвіку відзначався саме такими шляхетними прикметами душі і серця, якими була ущерть сповнена особа цього Святителя. Привітність для своїх і чужих, євангельські добрі діла для ближнього характеризують українську людину від найдавніших століть. Жадний нарід не знає, а тим більше не практикує, старовинного нашого прислів'я: „Гість у дім, Бог у дім". На такому психологічному й морально - релігійному ґрунті на землях старої України - Руси народився величний культ святого Миколи!

Цей Святитель став ніби символом української народної душі, нашого сердечного відношення до Бога й до ближнього, в найкращому розумінні і практиці Господньої Заповіді Любови. Тому якраз цей далекий географічно, але дуже близький духом і боговгодними вчинками Святитель — став протягом століть найкращим прикладом благочестя і праведности української людини. Став нашим, українським Святим, нашим рідним Отцем Миколою. Його життя і небуденні діла — це найвищі і найкращі ідеали Святої Євангелії, це вершини християнської досконалости людини Божої, Христової людини, української теж. Життя, діла, чесноти св. Миколи були духовною, були надприродньою платформою для пошукування найкращої, найдосконалішої дороги християнського щоденного життя — для наших глибоковіруючих прабатьків.

На нашу думку, якраз тут криється ключ розуміння цього історичного й церковно-релігійного феномену: всенародного культу св. Миколи в українських народних масах від найдавніших століть християнства. Низьке себелюбство, еґоїзм та засада „моя хата скраю" не належать до національних прикмет українця. Це скоріше „чесноти" ґерманської раси, і з цих, можливо, причин цей Апостол християнського братолюб'я так мало був і є знаний в країнах Західньої Европи.

За найкращими українськими традиціями найбільш відповідною формою спогаду про Святителя Миколу у рокове Його свято є хвилина духовної застанови над його Боговгодним життям і добрими вчинками для всіх. А послідовно — наше бажання стати кращими, повноцінними християнами серед повені комерції і механізації життя.

ВЕЧІРНЯ ПІСНЯ

Дівчино-ромашко,
Де ти ходиш-бродиш,
Чом до мого серця
Стежки не знаходиш?

Скільки зір заграло
В голубому небі,
Стільки днів невпинно
Марив я про тебе

Може, то ромашок
Буйне квітування
Запалило в серці
Полум'я кохання.

Та вечірня пісня
Линула з-під гаю,
І у ній почув я:
— Іншого кохаю.

АНАТОЛІЙ СЕДИК

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

(2)

Імпозантне 70-річчя „Свободи" в нашій громаді відбулося 27-го листопада в люксусовому ресторані Мартінік на 95-ій вулиці.

Триста людей віджалували по $5, що тепер не є великою сумою, на те, щоб прийти та вислухати українських і американських промовців, які говорили на тему „Свободи" і свободи преси.

Бенкет вдався і матеріяльно, що рідко коли в таких імпрезах буває. — Головним промовцем був ред. Іван Кедрин. В своїй півгодинній промові він пригадав присутнім, що у світі діються нераз дивні речі! Є в ОН тепер 46 таких держав, про державне існування яких ніхто не думав. І Україна може дочекатися такої вигідної коньюнктури, що заломиться СССР. Нинішній ненормальний стан без мирового договору по війні загнав українців в соборну неволю. На Україні сьогодні нема вільної преси, і „Свобода" є найстаршим вільним щоденником, бо дочекалася 70-річчя. Вільну нашу пресу треба підтримувати, бо вона помагає українцям творити культурні цінності. Фальшива політика Америки не дразнити Москву довела до того, що газета Вашингтон Пост відважилася на зневагу імени Шевченка. Шевченко потерпів тут несправедливо, але Америка прийде назад на своє старе місце чемпіона свободи і демократії, коли українська преса буде на неї впливати, бо це є завданням її.

Редактор газети „Шикаґо Трибюн", що має мільйони читачів, Френк Гюз, говорив на тему свободи преси і американської конституції. Він вважає державу найбільшим тираном вільного слова, а що в Америці так не є, ми завдячуємо це американській конституції, її другій поправці. Він не знав про атаки на пам'ятник Шевченкові, а коли довідався, то сказав, що виступові „Вашинґтон Пост" нема чого дивуватися, як мати на увазі загальну опінію про цей часопис.

Програмою вечора проводив гол. радний УНСоюзу Мирон Куропась. Він мав теж 15-мінутову доповідь про „Свободу" в англійській мові.

З нагоди 70-річчя „Свободи" і бенкету з того приводу треба ствердити, що „Свобода" має багато вірних приятелів, між ними теж людей духовного стану як о. шамб. Ст. Кнап, що відкрив бенкет молитвою, і о. О. Кулик, що його закрив. — З різних бенкетів, які я бачив і був на них, шикаґовський був на вершинах. Громада Шикаґо все і всюди мала пошану до української преси і тої величезної праці, яку вона в трудних умовинах виконує.

Товариство емеритів є новою організацією в нашому місті. Перші збори емеритів відбулися 18-го листопада. Яка ціль емеритів? Не мають вони спору з державою з пенсійним урядом. Але нема де правди діти, пенсіонерів уважають всюди за переходових, тимчасових людей, бо їх роки почислені. А їм жити повним життя теж треба. А по наших зборах вони вже ходити не можуть, їм треба спокійної атмосфери і тихого життя. Такі умовини можуть для себе створити лише самі емерити, бо американське гасло „допоможіть самі собі" відноситься і до пенсіонерів.

Тривалий пам'ятник Миколі Лисенкові справила група українських мистців в Шикаґо, яка безкорисно з великим трудом видала музичну платівку, з нагоди 50-их Лисенківських Роковин. Концерти і пресові звідомлення минулися, а платівка буде тривалим пам'ятником Лисенкові. Наші мистці зорганізувалися у видавництві „Укар" і через фірму Ар-Сі-Ей видали платівку скрипкової та фортепіянової музики Лисенка. Світової слави мистці - віртуози, Франсуя Д'Альберт (скрипка) та Катерина Заврер Смит (фортепіян) награли платівку, під назвою „Невмируща Музика Миколи Лисенка".

Видання платівки зголошено до Конґресової Бібліотеки у Вашинґтоні, числ о Каталогу: P-63-1396 і це зголошення буде включене до міжнародніх каталогів платівок. Американські коледжі і університети вже мають платівку і попит на неї триває.

Я слухав її, відтак купив 10 платівок, бо це найкращий подарунок приятелям з нагоди Різдва, іменин чи уродин, і найкраща пошана Лисенкові. Музику Лисенка не кожний може добре віддати і не кожна скрипка до цього надається. Згадані мистці, що відограли музику Лисенка, зробили це бездоганно і їх селекція була теж щасливою. Хто інтересується, хай пише Ikar Recording Co., P.O. Box 114, Chicago, Ill., або телефонує ME 7-4943.

Українські Жіночі організації, Український Золотий Хрест, Союз Українок і інші мають різні благородні завдання. Хоч борються з труднощами, хоч їх імпрези не грішать великими матеріяльними зисками, вони вміють помогти бідним, залишенцям, інвалідам, і знаходять на це фонди. Вони влаштовують різні імпрези, які помагають добрим безталанним людям. Мистецька Виставка, маляра Миколи Бідняка, що малює без рук, є обчислена саме на те. В днях 6, 7, 8 грудня в залі „Самопомочі" будемо мати нагоду помогти добрій справі, бо і мистець і УЗХрест бідні. Як виглядає убожество словацьких жіночих організацій, народу, що числить 2 мільйони, а в Америці пів мільйона, хай послужить слідуюче пресове звідомлення: Перший Католицькой Союз Жінок - Словачок ЗДА ухвалив вислати новоствореному Інститутові св. Кирила й Методія в Римі допомогу в сумі $100,000. Одночасно ухвалено признати словацьким студентам у ЗДА стипендії на таку саму суму.

Організорський Курс У. Н. Союзу в нашій громаді виплатився. Повних 3 дні слухачі з міста, з Ґері, і Гемонд начисляли 30—50 осіб. Важко повірити, щоб союзовці, яким важко прийти на окружні збори УНСоюзу, виявили таке заінтересовання. Але так було. Про теми викладів і викладачів було вже в оголошеннях „Свободи". Треба занзначити, що головний секретар д-р Я. Падох став дійсним „іншуренс меном". Час своє зробив як теж і різні асекураційні книжки, і курс в тому напрямі в Лафает, Індіяна. — Його асистент Володимир Сохан, — це правдива права рука нашого секретаря. Д-р Я. Падох вмів виховати собі доброго, льояльного і розумного помічника, що вміє не лише добре виконувати свою працю, але і вміє своє знання перелити на інших. Так він і робив під час курсу, і його всі слухали, бо говорить інтересно. Кожний „екзекутіф" повинен піднайти і вишколити собі такого льояльного помічника, бо це є американський спосіб життя.

З курсу люди скористали, і сподіваємося, що скористає і УУНСоюз, бо організатори будуть знати, як і що говорити майбутнім союзовцям.

Учасники курсів довідалися про велику працю секретарів союзових відділів. Рівно 50 різних формулярів має УНСоюз і з ними секретар Відділу мусить бути обзнайомлений. Учасники курсів не йшли навіть до дому на обід, щоби не тратити часу, а Окружний Комітет УНС давав їм безплатні обіди.

Чотириста людей на бенкеті з нагоди 70-річчя Гриця Семочка, свідчать, що він має — приятелів. Ворогів він не має, бо чим довше людина живе, то ворогів менше — вони вимирають. Хто знає, як важко зорганізувати сьогодні імпрезу за вступом $5, той зрозуміє, що двоособовий Комітет, що зорганізував Бенкет — не дармував. На імпрезі переважала в 95% стара українська еміграція, що тепер є чудом! Гриць Семочко був за молодих літ частим дописувачем „Свободи", а в Шикаґо мав першу українську радіову передачу. Був теж активним в ОДВУ. Бенкет відбувся 20 листопада отже в будний день і до того дощевий. Три дні пізніше в Шерман Гавз — польський римо - католицький Союз — „З'єдночення" обходив 90-річчя свого існування з участю 700 осіб, з чого було півсотки різних міських і стейтових урядовців. Рахунок цей іде в користь українців і їх здібність організувати ювілейні імпрези.

(Кінець)

Напередодні концерту Галини Минаєвої в Ню Йорку

„Для всіх ти мертва
і смішна,
Моя Україно прекрасна".

Написав колись поет. Ми чуємо — не лише вухами, але всім серцем і всією істотою відчуваємо, яка вона, Пісня наша для всіх чужих і байдужих — ніби „мертва і смішна" і яка Вона справді прекрасна для тих, хто сприймає її так, як уміє це наша молода співачка із Запоріжжя, Галина Минаєва-Андреадіс, коли ми її перший раз слухали на Листопадовому святі 3-го листопада ц.р. в Ню Йорку.

„Спи, дитинко моя" — С. Людкевича, „Пісня" — А. Гнатишина, „Минули літа молодії" — Нижанківського. Ось ви слухаєте спів цих пісень у виконанні Галини Минаєвої, і ви відчуваєте, що співачка не просто виконує те, що написано на сторінках нотного паперу, а творить щось своє, своєрідне, що виливається в зміст пісні, і наша віра в те, що наша пісня „не вмре, не загине", підноситься з небувалою для нас силою. Те щось, це те своєрідне надхнення, один з найвищих виявів тієї колосальної сили й краси, якими так багато обдаровані наші мистці.

Галина Минаєва показала на своєму першому в Ню Йорку виступі не тільки красу й силу свого голосу, але теж велику майстерність вокального мистецтва. Прекрасний тембр, ліричний звук з чудовим пініссімо на верхах і з глибоким альтовим форте в низах, співачка володіє своїм голосом упевнено й чисто.

Про вокальне мистецтво нашої співачки та красу її голосу багато рецензій написано в Арґентині, де вона виступала в Буенос-Айресі в опері Кольон.

Одною з тих рецензій, я хочу поділитися з українським громадянством, яке без сумніву використає приїзд до Ню Йорку нашої дорогої землячки і в суботу 21 грудня о 8.30 год. вечора у великій залі Карнеґі Гол щиросердечно привітає визначну носійку нашої вокальної культури, Галину Минаєву, яка не покидає нас, а з великою посвятою служить найсвятішій силі душі нашого народу, а водночас силі національного виховання і впливу навіть на тих — байдужих і холодних, для кого „пісня українська" чужа і смішна. З газети „Ла Парабра Украніа" довідуємось ось що про виступ нашої співачки в Буенос Айрес (Українська пісня в театрі „Сан Мартін". Д-р Л. Макаруха-Іваницька).

„В залі Леопольдо Люгонес, величавого й модерного театру „Сан Мартін" в Буенос Айресі, відбувся в неділю 28 липня 1963 р. у вечірніх годинах, -Вокальний рециталь Галини Минаїв - Андреадіс. Цей вечір оперних арій і пісень відомої української співачки — це рівночасно черговий успіх українського імени в Арґентині при помочі незрівняної української пісні.

Щоб схарактеризувати небуденні мистецькі прикмети нашої співачки, ми не можемо не підпасти під вплив недавньої рецензії знаменитого арґентинського критика Хорхе Д'Урбано, з нагоди постанови в театрі „Кольон" в Буенос-Айресі опери Пуччіні „Іль Табарро". Ці слова так підходять до нашої рецензії, що ми їх дослівно запозичаємо: „Є обмежені оказії", пише він, „в яких критик може повітати зірку, яка народжується. Якщо це має місце, він не повинен скривати своєї радости і ентузіязму". Ми також не скривали нашого ентузіязму, радіємо і вітаємо зірку, якої ім'я Галина Андреадіс.

Не забуваючи про її чарівний і привабливий вигляд, підемо слідами згаданого критика і згадаємо про її вокальні та мистецькі прикмети. Голос її непересічної краси та індивідуальности, свіжий і витривалий, інтонаційно чистий, гарно вирівняний, широкого діяпазону. Легкість емісії, прозора і чітка артикуляція, почуття ритму і фразування, шляхетнозвучне піяно, шовкове меццо й форте, це засоби, які дозволяють артистці легко розв'язувати всі труднощі виконування творів; переходячи із чутливих, ніжном'яких тонів колискової, в драматичні, стихійні, до героїзму, або співати в чудовому „меццо воче" повну орієнтальної музичної краси арію татарки з опери „Тарас Бульба" Лисенка.

Одним словом, наша молода співачка, говорячи за арґентинським критиком, має всі умови, щоб зайняти чільне місце в актуальній панорамі „бель канто". Під час перерви ґратулюють співачці композитори Паскаль де Роґатіс і А. Котович". Стільки арґентинський критик.

На закінчення хочеться сказати, що й наша громада в Ню Йорку щиро привітає співачку і з найкращими побажаннями вирядить її в далеку путь для ширення краси нашого Рідного Краю у чужинецьких авдиторіях.

Микола Галій

● **Віктор Некрасов**, Євгеній Євтушенко і Андрей Вознесенскій, всі три російські підсовстські письменники, що їх критикував Хрущов і які тому були в неласці большевицької кліки, користуються — стверджують західні кореспонденти з Москви — величезною популярністю в Совєтах. Їм дозволили вже прилюдно виступати і їх поява спричиняє овації.

Листопадова академія у Бруклині-Північ

Українська громада в Бруклині-північ відзначила 45-ті роковини Листопадового Зриву Святочною Академією, що відбулася старанням місцевого Центрального Комітету Об'єднаних Організацій УККА під голуванням п. Василя Бабського 17-го листопада в залі Українського Народного Дому.

Академію започатковано американським державним гимном, що його відспівав п. Ст. Галась, та піснею „Гей у лузі червона калина" у виконанні церковного хору під орудою оперового співака Лева Рейнаровича. Парох української греко-кат. церкви св. Духа, о. декан Володимир Андрушків відкрив Академію зворушливо гарним словом, а д-р Іван Козак з Ню Йорку прочитав святкову доповідь про значення Листопадового Чину для сучасного і грядучих поколінь всієї України. — Відтак Н. Польна продеклямувала з чуттям вірш „Листопад" Купчинського. На сцену виступив знову церковний хор під проводом свого диригента та проспівав пісні: „Ой Морозе, Морозеньку" Людкевича, „Марш українських героїв" Туркевича та „Молитву" і „Фінал" з опери „Запорожець за дунаєм" Артемовського, зі сольовими виступами пп.: Ст. Галася, К. Венгрин-Колянківської і Л. Рейнаровича. Другу частину Академії започаткувала збірна деклямація вірша Черкасенка „В день Першого Листопада", що її виконали гарно Н. Рибіцька, М. Романець і О. Ящук під проводом п. В. Сметанюка. Оперова співачка п. К. Венгрин-Колянківська проспівала пісні: „Накрила нічка" Купчинського, та „Синя чічка" і „Ой впав стрілець" Гайворонського. Далі була деклямація вірша Л. Лепкого „І в мене був свій Рідний Край" у солідному виконанні Бойка. Після цього К. Венгрин-Колянківська та Л. Рейнарович проспівали разом пісню Майбороди „Розляглися тумани" та пісню УПА в музичному оформленні о. Плешкевича „Дівчино голубко".

Останньою точкою програми була настроєна сценка „У Листопадову ніч" Т. Курпіти, яку прекрасно виконало юнацтво СУМА. Підбадьорена нею публіка відспівала разом зі співаками з одушевленням український національний гимн.

Фортепіяновий супровід при всіх співучих виступах виконував п. проф. Левицький.

Всі точки програми були виконані бездоганно, в хорові та сольові виступи знаменито. Публіка виповнила вщерть залю, нагороджувала виконавців рясними оплесками, приневолюючи співаків до повторень та наддатків.

І. К.

„Відродження" в Арґентині відзначило своє 30-ліття

Українське Товариство „Відродження" в Арґентині відзначило в днях 16-24 листопада своє 30-ліття. На Ювілейні святкування прибув з Ню Йорку Павло Дорожинський, як представник Організації Державного Відродження України і Б. О. зі ЗДА та Українського Національного Об'єднання і Б. О. з Канади та Анна Петрик від Т-ва „Відродження" з Уруґваю.

В програму Святкувань входили: посвячення першої частини будови Т-ва „Відродження" в Буенос Айрес, що його довершив о. Й. Галабарда в суботу 16 листопада, Студійна Конференція, зложення вінка перед пам'ятником визволителя Арґентини ген. Сан Мартіна представниками Т-ва „Відродження" і закордонними гостями, Богослуження і Панахиди за померлих членів в обох Українських Церквах та з обідубенкету в Централі „Відродження" за участю офіційних арґентинських чинників.

П. А.

ВІДБУВСЯ ШОСТИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ АРҐЕНТИНИ

(Закінчення з 1-ої стор.)

на два дні, але вже першого дня її вичерпано.

В осередку праці й уваги Конґресу були звідомлення Центр. Репрезентації д-ра Вас. Іваницького та референтки Радіовисилань та Суспільної Опіки д-ра Лідії Макарухи-Іваницької.

У звідомленні д-р Вас. Іваницький охопив все громадське життя української національної спільноти в Арґентині, почавши від червня 1960 року, коли почала діяти нова Управа УЦР на чолі з ним. Конґреси українців Арґентини, згідно зі статутом, мали б відбуватися кожних три роки, але цього року відбувся він із піврічним запізненням.

Зазначивши, що в Арґентині, у порівнянні з Канадою і ЗДА, розбудовна праця української еміґрації почалася зі спізненням щонайменше на 25 років і закінчується саме тепер, в часах економічної депресії, безробіття та майже повної відсутности провідної інтелектуальної верстви, що воліла виїхати до ЗДА і Канади, звітодавець сконстатував, що все ж, патріотичність, щира відданість народним ідеалам, жертвенність і національна солідарність забезпечили нашій національній спільноті в Арґентині дальший розвиток та здобули пошану українському імені в очах чужинців. УЦР, як надрядна установа української спільноти в Арґентині, у всій своїй діяльності, скерованій на загально-національні цілі та використовування всіх творчих сил нашої громади для їх осягнення, знаходила потрібну моральну й матеріяльну допомогу всієї нашої спільноти, і тому успіхи УЦР це —успіхи всієї нашої спільноти..

Перед обраною три з половиною років тому Управою УЦР стало насамперед завдання влаштувати належно ювілейні святкування століття Смерти Т. Шевченка. Ані Т-во „Просвіта", ані Т-во „Відродження", найбільші наші культурно-освітні установи, не мали репрезентативного хору, без якого такі святкування не могли б бути на належному рівневі. Тому УЦР приступила до організування власного хору під керівництвом спочатку маестра Стратійчука, а, після його виїзду до ЗДА, маестра Ант. Копитовича. Під його мистецьким проводом, хор УЦР не тільки взяв гідну участь в Ювілейному Концерті Пам'яті Т. Шевченка, що відбувся в великому театрі „Колісео" 14 травня 1961 р., але й виступив з тою самою програмою в оперному театрі Ля Пляти 25 жовтня того ж року.

Виступав він також на Ювілейному Концерті Пам'яті Пробудника Галицької Землі о. Маркіяна Шашкевича в залі колеґії Сан Хозе 17 грудня 1961 р. Дальший його виступ був на Ювілейному Концерті пам'яті Миколи Лисенка, батька української національної музики, що відбувся в оперному театрі „Кольон" в Б. Айресі 1 квітня 1962 р.

З приводу закінчення Лисенківського Ювілейного року в неділю 25 листопада 1962 хор УЦР взяв участь в Фестивалі Української Музики й Танку, що відбувся з величезним успіхом, як і попередні концерти, в театрі Колісео, а потім у Фестивалі Українського Танку в театрі „Авеніда" 27 жовтня 1963 р.

Влаштування двох останніх Фестивалів було уможливлене тільки завдяки вчасному заанґажуванню балетмайстера проф. Яніса Ерґліса Смальцева, по національності лотиша, який був в рр. 1918-1920 в Україні, запізнався там з українськими танками і згодився зорганізувати Танцювальний Ансамбль при УЦР. Хоч початки були тяжкі, все ж після півторарічної науки йому вдалося вишколити високоякісних танцюристів, а число Ансамблю зросло до 60 учасників. Після виїзду маєстра Смальцева до ЗДА, на його місце заанґажовано Юрія Дмитровича, балетмайстра з оперного театру „Кольон".

Вищезгадані концерти все були дуже успішною культурною маніфестацією в очах не тільки своїх, але й чужинців.

Всі фінансування , цих концертів, за винятком ювілейного Шевченківського Концерту, на влаштування якого було створено спеціяльний Ювілейний Фонд, відбувалося за кошт продажу вступних квитків і залишився недобір в сумі понад 300.000 пезів, що його покрив голова УЦР.

Українська пісня та національний танок продісталися і до Телевізії (два виступи танцювального ансамблю і два виступи співачки Галини Андреадіс). Були також виступи перед виключно чужинецькою публікою (Фестиваль Арґентинської Преси в театру Альвеар 2 вересня 1963 року) та переважно чужинецькою публікою на святі Кирила і Методія в колеґії Сан Хозе в серпні ц. р.

Високомистецькими концертами та поодинокими виступами УЦР мала на меті не тільки мобілізувати нашу національну спільноту, але й посилювати інформаційну акцію серед чужинців. Для цієї цілі проваджено українські радіопередачі в Державній (Національній) Радіовисильні, щопонеділка від год 20 до 20.30), і в радіовисильні Кольонія, що-п'ятниці від год. 20.10 до год. 22, про що далі в звідомленні д-ра Л. Макарухи-Іваницької.

Зцентралізовано шкільництво по Рідних Школах. Зорганізовано Літні Оселі на хуторі Підлюте й Талар де Пачеко, де рідношкільна дітвора, за мінімальною оплатою, мала можливість відновляти свої сили на свіжому повітрі та набрати відомостей з українознавства.

Влаштовувано щороку традиційні академії Листопадового Зриву та Свята Державности. Вони були завжди на високому мистецькому рівні і відбувалися при переповнених залях.

Минулого року відвідав Арґентину інж. О. Бойдуник, Голова УНРади, і був особисто присутній на майже всіх важливіших імпрезах українських організацій та їхніх філій, і таким чином нав'язав тісніші зв'язки з їхніми чільними провідниками та, виголошуючи відповідні промови, спопуляризував ідею української єдности та потребу існування УЦР, як надрядної національної установи.

Щоб зафіксувати культурні здобутки, вищезгаданих концертів, випродуковано три довгограйні платівки. Всі платівки награні в найкращій місцевій фірмі РЦА Віктор, під мистецьким проводом маестра А. Копитовича та в орхестровій частині — в супроводі симфонічної оркестри державної радіовисильні Буенос Айресу.

В рямках безпосередньої антикомуністичної акції, при співпраці голови УЦР та референта зовнішньої інформації, п. Вас. Косюка, створено спочатку арґентинське товариство Антикомуністичний Демократичний Центр (КАДА), а потім Федерацію Антикомуністичних Демократичних Товариств (ФАЕДА). З рамени першого в серпні 1962 р. влаштовано конференцію для преси, на якій зреферовано докладно, — з приводу процесу в Німеччині московського аґента Богдана Сташинського, обставини й національне підложжя вбивств д-ра Лева Ребета та Ст. Бендери. ФАЕДА влаштувала перший Антикомуністичний Конґрес в Арґентині в днях 4-7 жовтня ц. р. Українська делеґація брала в ньому активну участь: виголошено дві доповіді — д-ра Л. Макарухи-Іваницької та Вас Косюка.

На фронті молоді були спроби зактивізувати СУМ при „Просвітах" та при „Відродженні", був навіть здвиг молоді на хуторі Підлюте, але без конкретних наслідків. Цю справу залишено специфічним організаціям, і вона гарно розвивається в Пласті та по філіях „Просвіти" й „Відродження".

Під кінець свого звіту голова УЦР подякував всім своїм співробітникам в Управі УЦР, усім національним товариствам та організаціям, що давали УЦР всебічну підтримку в її починах на добро української справи, а зокрема тим особам, що, не належачи формально до Управи УЦР, всіляко й жертвенно їй допомагали.

Відзначив Голова УЦР і патріотизм та жертвенність Союзу Українських Купців і Промисловців, що, за головування п. Ів. Григоращука, який був одночасно і заступником голови УЦР, видав, під фірою УЦР, велику історію України проф. Дм. Дорошенка. Союз Купців і промисловців жертвенністю своїх членів втримує українські передачі в радіовисильні „Мольонія".

Звіт голови УЦР, як і дальший звіт д-ра Л. Макарухи-Іваницької прийнято й схвалено голосними оплесками.

Д-р Л. Макаруха-Іваницька звітувала головно про українські радіопередачі, яких душею, мозком і технічним виконавцем вона все була з моменту їх створення.

Незабаром промине п'ять років із того часу, як пролунали перші слова радіопередач „Вільна Україна" з радіовисильні „Кольонія". і чотири роки, як розпочала систематично, кожного понеділка Державна Радіовисильня надавати своїм слухачам українську пісню, українську музику та коментарі про українську культуру, літературу та історію.

Ця праця і ця відповідальність були такі великі, що д-р Л. Макаруха-Іваницька, що мусіла виконувати й свої професійні обов'язки лікарки, не могла знайти досить часу і сил, щоб присвятитися ще й суспільній опіці.

Радіопередачі в „Радіо Насіональ" були безплатні і втримуються вони головно завдяки особистим зв'язкам голови УЦР. Радіопередачі „Вільна Україна" з Радіовисильні „Кольонія" втримуються засобами Союзу Купців і Промисловців та пожертвами окремих громадян і відрізняються від радіопередач Державної Висильні тим, що вони двомовні (українською й еспанською мовами) та мають більш інформативно-популярний характер. Своїм засягом вони охоплюють майже всю Арґентину, Параґвай, і частину Уруґваю, підносячи національну свідомість давніх переселенців, що опинилися в найдальших куточках Півд. Америки.

Схваливши звіти Голови УЦР, референтки радіовисилень та деяких інших референтів, Конґрес вибрав нову Управу в такому складі: д-р В. Іваницький — голова, Ів. Григоращук та Л. Філь — заступники голови; Мир. Самоверський — секретар, інж. В. Вандура — заступник секретаря; Мих. Гнатишин — скарбник; Олекс. Боловина — заступник скарбника; д-р Лідія Макаруха-Іваницька, д-р Яр. Бандура, Євген Ольшанецький та Олекс. Кірічко — члени. Новотарський Василь, Колодій Володимир, Жибак Ів. та Данилюк Теодосій — заступники. На голову Головної Ради УЦР вибрано ред. Гр. Голіяна, його заступником — д-ра Ст. Віяна, секретарем — Як. Лавриченка, заступником секретаря — Мих. Загребельного.

Число членів Управи УЦР зменшено з вісімнадцяти на одинадцять, а час її діяльности — з трьох років на два роки, себто сьомий Конґрес українців Арґентини повинен зібратися через два, а не три, роки.

Четвертий річний з'їзд КУФУА

(Закінчення з 1-ої стор.)

трьох секторів Конференції склали справоздання з праці та стану своїх секторів за минулий рік. Д-р Я. Падох подав статистику росту членства та майна усіх Союзів, дир. І. Шепарович та інж. Р. Раковський склали справоздання в імені ТУК та кредитівок „Самопоміч", а д-р П. Богданський звітував за Щадницю. У звітах стверджено значний розвиток усіх наших фінансових організацій впродовж останнього року. На внесення голови контральної комісії д-ра Карапінки уділено абсолюторію секретаріятові, після чого ред. Р. Ільницький виголосив доповідь про актуальні завдання українських господарських організацій в Америці, а зокрема про проблему доцільного „збуту" для капіталів, нагромаджених українськими фінансовими інституціями.

В дискусії над звітами та над доповіддю забирали голос панове: Батюк, Ґалан, Спринський, Бак-Бойчук, Крупка, Тимків, Скочиляс, Падох, Богданський, Каплистий, Куропась і Лисогір, який підкреслив, що мимо трудноців, процент зросту наших фінансових інституцій є більший, як американської господарки в цілості. На внесення голови бюджетової комісії Й. Лисогора схвалено бюджет на 1964 рік, а на внесення дир. І. Шепаровича, голови номінаційної комісії, обрано до нового секретаріяту д-ра В. Ґалана, мгр. Т. Кульчицького та мгр. І .Скочиляса. До контрольної комісії ввійшли д-р І. Карапінка, інж. С. Куропась та д-р М. Тимків. Після виборів переведено живу дискусію над завданнями КУФУА, при чому, як попередніх років, розважувано дві концепції КУФУА, одну — конференції, тобто вільного порозуміння і співпраці усіх фінансових інституцій в ЗДА, та другу концепцію, яка бажала б, щоб КУФУА сталося окремою статутовою організацією надрядного порядку. Більшість висловилася за першою концепцією і по цій лінії схвалено бюджет на черговий рік. Збори застановлялися над прийняттям до КУФУА як четвертого сектора Союз Українських Купців і Промисловців. Схвалено приняти СУКІП під умовою, що він закінчить процес формування своєї внутрішньої організації в крайовому розмірі. Вечором відбулася збірна вечеря в приміщенні готелю, в часі якої Михайло Метринко з Ню Йорку, член нюйоркської біржі, виголосив доповідь про господарські вигляди на 1964 рік. Після вечері приявні схвалили резолюції подані головою резолюційної комісії, ред. Р. Ільницьким. З'їзд вислав телеграму до "Washington Post" та до Плянувальної Комісії у відомій справі акції проти відкликання дозволу на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. З'їзд пройшов в атмосфері діловости та дружнього наближення поміж фінансовими установами, а зокрема поміж представниками організацій поодиноких секторів: Союзів, Щадниць і Кредитівок, які вели свої наради, присвячені справам своїх секторів, при окремих столах в часі обіду. З'їзд пікреслив дві будуючі тенденції українського господарського життя: постійний ріст і взаємне наближення українських фінансових організацій в ЗДА, чим вони можуть служити прикладом іншим ділянкам українського громадського життя.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціни оголошень.

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

При надсиланні оголошень просимо зазначувати — помістити на свята за новим чи старим стилем.

Реченець зголошень до святочного числа:
За новим стилем с .... 19-го грудня 1963
За старим стилем до .... 1-го січня 1964

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошення надсилати до

"SVOBODA" — 83 Grand Street, Jersey City 3, N.J.

Патерсонські новини

Місто Патерсон досить велике. На його терені і в околицях поселилося чимало українських еміґрантів.

Є, як кажуть, старі й нові еміґранти. Багато з них добре загосподарились, але ж громадське життя кволе, занепало.

Є багато українських організацій на чолі з відділом УКК, але ж всі вони сплять і благоденствують.

Можливо тому, що близько є місто Пассейк, де більше української людности. Там при наявності централі, Народного Дому, двох церков, життя все ж таки бурлить, а в Патерсоні повний застій.

В 1960 році в Патерсоні повстала парафія УПЦеркви, провід парафії хоче оживити українське громадське життя в Патерсоні.

При парафії організувався хор імени Стеценка. Керівництво хором взяв досвідчений диригент — проф. Леонід Шевчук. Число хористів становить 20 осіб, є надія, що склад хористів побільшиться. Професор Л. Шевчук поставив перед хором завдання вивчати не тільки церковний спів, а й українсько народній, вийти назовні і ,дати чутку, що в Патерсоні є українська громада. Давати концерти, виступати на всіх національних імпрезах та академіях.

Управа хору звертається до мешканців Патерсону і околиці, хто почуває себе здібним до співу і Господь обдарував його голосом, включитися в активне життя хору, приходити на співанки для вивчення нашого хорового надбання на славу українському народові.

Управа хору

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 20-го ГРУДНЯ 1963 р.:

ВЕЙОН, Н. Дж. Загальні річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 281 Відд. в год. 7:30 веч. в залі УНДому Схід 23-тя вул. На зборах відбудеться вибір нової управи на 1964 рік. — Ів. Довгань, секр.

СУБОТА, 21-го ГРУДНЯ 1963 р.:

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 372 Відд. о год. 7-ій веч. в Ігел Голі при 210 Чорч вул. — П. Шило, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64 Відд. в год. 7:30 веч. у Вінярського при 482 Мейн вул. — І. Бурний, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Відділ 397 повідомляє, що принімання вкладок від год. 12-1 по пол. при 5020 Йорк Ровд, а від 3-4 год. по пол. при 847 Н. Френклін. — О. Штогрин, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го ГРУДНЯ 1963 р.:

ПРОВІДЕНС, Р. Ай. Річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 73 Відд. в год. 2-ій по пол. в залі Вонефро Клюбі, 60 Сальмонд вулиці. На порядку нарад: Вибір нової управи на 1964 рік та інші важні справи. — Д. Василик, секр.

ГАДСОН, Н. Й. Річні збори Б-ва св. Йосафата 477 Відд. в год. 11-ій рано (після Богослужения) в церковній залі церкви св. о. Николая. На порядку: Звіти Управи та вибір нової управи на 1964 рік. — Управа.

ДІТРОЙТ, Міш. Загальні річні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 292 Відд. в год. 1:30 по пол. в УНДомі, при вул. Мартін. В програмі зборів: Звіт уступаючої Управи та вибір нової управи на 1964 рік. — В. Терлецький, предс., Рудницький, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Місячні збори Б-ва св. Димитрія 288 Відділ, в год. 11-ій рано, зараз по Службі Божій в церковній залі. — А. Данилюк, предс., В. Заґвоський, касир, Д. Мушастий, секр.

Посмертні згадки

ТИМКО ЛАБА, член Т-ва Запорізька Січ 206 Відд. УНСоюзу в Вунсакет, Р. Й., помер 17 жовтня 1963 р. на 73-му році життя. Полишив у смутку доньку Марію і сина Івана. Покійний походив з с. Кокошинці, пов. Скалат, Україна. Був активним членом в Товаристві. Похорон відбувся 21 жовтня ц. р. з Української Православної Церкви на Укр. Православний Цвинтар при участі Родини, Членів Відділу та Знайомих.
Вічна Йому Пам'ять!
Е. Тепер, секр

ТЕОДОР ШАВАЛЮК, довголітній член 143 Відділу УНСоюзу в Great Meadows, N. J., помер 28-го серпня 1963 року. Покійний полишив дружину, сина, 2 зам. доньки, 2 сестри, брата в Україні і 7 внуків. Похорон відбувся з української католицької церкви св. Николая на звинтар Pequest Union в Great Meadows.
Вічна Йому Пам'ять!
А. Левонюк, секр.

МАТРОНА МАЙДАНЕЙ, довголітня членкиня 238 Відділу УНСоюзу в Бостон, Масс., померла 30-го вересня 1963 р. Покійна народилася 5-го квітня 1895 р. в Калуші, Україна. Полишила у великому смутку мужа Михайла, 2 зам. доньки і сина Богдана. Похорони відбулися дня 3 жовтня 1963 р. з Української Православної Церкви св. Андрія.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа

ІВАН СЕНИШИН, член Т-ва Івана Франка 306 Відд УНСоюзу, помер 31 вересня 1963 р. проживши 75 років. Оставив горем прибиту дружину, дочку і 2 внуків. Покійний походив з с. Дичок, пов. Рогатин, Україна.
Вічна Йому Пам'ять!
А. Андрійців, секр.

РОЗШУКИ

Ірина М. Оглій-Благітка шукає брата Івана Отта ОГЛИЙ, народженого 1918 р. в Корнайбургу коло Відня (Австрія). Адреса:
Mrs. Irene M. Blahitka
131 Lafayette Street
Jersey City 4, N. J., U.S.A.
Тел.: 432-1671

УВАГА! УВАГА!

$100 нагороди одержить перша особа, що дасть інформації, де перебуває Петро СМІЛО, також знаний як Петро КУЛЬЧИЦЬКИЙ ЦМАЙЛО, нар. 1887 р. село Кульчиці, пов. Самбір, Галичина. Петро Сміло має гроші, які чекають на нього в кількох банках.
Телеф. Mr. Atnally, HA 2-3400

ТАРЗАН, ч. 5156. Лев атакує!

Тероризуючий крик завів мавполюда до його джерела.

Несподівано, на його здивування, він спостеріг лева, який присівся готовий до скоку...

Та він був ще більше здивований, коли він побачив, що жертвою тварюки був навіщений панікою молодий хлопець!